

Sopot, dnia 12 marca 2013 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. J. Ch. Szucha 12 a
00-918 Warszawa

Skarżący:

Muzeum

ul.

W

**w imieniu którego skargę sporządził i wniósł
oraz którego reprezentuje
radca prawny Andrzej Drozd
(Gd 1316)**

adres do korespondencji:

Kancelaria Radcy Prawnego Andrzej Drozd
ul. J.J. Haffnera 70/4
81-715 Sopot

Sygn. akt Ts 251/11

**Uzupełnienie braków formalnych skargi konstytucyjnej
z dnia 24 sierpnia 2011 roku**

Działając w imieniu skarżącego, którego pełnomocnictwo znajduje się w aktach sprawy, w wykonaniu zarządzenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lutego 2013 roku precyzuję iż:

- 1) Skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wskazanych w treści skargi przepisów:
 - art. 271 § 1 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
 - art. 273 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
 - art. 49§1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego.

Skarżący wskazuje, że:

- 1) art. 49§1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zakresie, w jakim nie przyznaje statusu pokrzywdzonego podmiotowi, którego dobro prawne zostało w sposób pośredni (lecz zarazem niewątpliwy) naruszone lub zagrożone przez przestępstwo – na skutek czego podmiot taki zostaje pozbawiony możliwości dochodzenia swoich praw na drodze sądowej i co stanowi naruszenie prawa do sądu oraz zakazu zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw;
- 2) art. 271§1 Kodeksu Karnego jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zakresie, w jakim nie uwzględnia on, iż określone w nim przestępstwo poświadczenia nieprawdy, stanowi działanie bezpośrednio na szkodę osób mających interes prawny w tym, aby dokumenty posiadały treść odpowiadającą rzeczywistości stanowi prawnemu - poprawnemu, co w związku z treścią art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego uniemożliwia takim osobom dochodzenie naruszonych tym przestępstwem praw;
- 3) art. 273 Kodeksu Karnego jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. w zakresie, w jakim nie uwzględnia on, iż określone w nim przestępstwo użycia dokumentu poświadczającego nieprawdę, stanowi działanie bezpośrednio na szkodę osób mających interes prawny w tym, aby dokumenty te nie zostały użyte, - co ze względu na treść art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego uniemożliwia takim osobom dochodzenie naruszonych tym przestępstwem praw.

1. Orzeczenie organu władzy publicznej, z którym związane jest naruszenie praw i wolności konstytucyjnych:

Postanowienie Sądu Rejonowego w W.
Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego z dnia kwietnia
2011 r., sygn. akt:

Prawa i wolności konstytucyjne naruszone:

Zaskarżone przepis narusza:

- a) zasadę prawa do sądu,
- b) zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych praw,

Ostateczny charakter orzeczenia, określonego w pkt 1:

Zgodnie z art. 519 k.p.k. skarga kasacyjna może być wniesiona od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Wobec tego, iż w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w W Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego wydał na skutek zażalenia Skarżącego postanowienie utrzymujące w mocy zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w W Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego z dnia lutego 2011 r., sygn. akt: w zakresie punktu 3, skarga kasacyjna nie mogła być wniesiona, czym wyczerpano drogę dla dochodzenia stosownych uprawnień.

Data doręczenia orzeczenia określonego w pkt. II.1:

Postanowienie Sądu Rejonowego w W Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego z dnia kwietnia 2011 r., sygn. akt: , doręczone zostało wraz z uzasadnieniem dnia 24 maja 2011 r.

Argumenty, iż zakwestionowane regulacje stanowiły podstawę wydania orzeczenia

Fakt przyjęcia kwestionowanych regulacji za podstawę rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd Rejonowy w W Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego wynika wprost z treści uzasadnienia postanowienia tegoż Sądu z dnia kwietnia 2011 r. , sygn. akt

W przedmiotowym postanowieniu Sąd Rejonowy w W. wyraźnie wskazał, iż w rozumieniu art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego przyznaje status pokrzywdzonego jedynie temu podmiotowi, którego dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

UZASADNIENIE

1. Przepisy naruszający konstytucyjne prawa i wolności:

Przepis art. 49§1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego stanowi, iż pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo.

Przepis ten w sposób wyraźny ogranicza krąg osób, którym przyznaje się status pokrzywdzonego w postępowaniu karnym do osób, których dobro prawne zostało w sposób bezpośredni naruszone lub zagrożone przez przestępstwo, wyłączając z tego kręgu podmioty, których dobra zostały naruszone lub zagrożone przez przestępstwo w sposób pośredni. Ów wymóg bezpośredniości nie znajduje oparcia w przepisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniającej możliwość dochodzenia swoich prawa na drodze sądowej wszystkim, których praw i wolności zostają naruszone, nie zawierając w tym względzie zróżnicowań ze względu na charakter naruszenia (wskazując jedynie, iż musi być ono bezprawne, która to przesłanka jest spełnioną w przedmiotowym przypadku).

Zasadniczą kwestią dla oceny doniosłości powyższego przepisu dla całego systemu prawnego są uprawnienia przyznane pokrzywdzonemu w procesie karnym, które prócz niego przysługiwać mogą zasadniczo jedynie oskarżycielowi publicznemu. Na etapie postępowania przygotowawczego pokrzywdzony jest stroną uprawnioną do działania we własnym imieniu i zgodnie z własnym interesem. Pokrzywdzony jest również stroną postępowania sądowego jeśli występuje w nim w charakterze oskarżyciela posiłkowego lub prywatnego albo powoda cywilnego. Z faktem przyznania pokrzywdzonemu statusu strony postępowania wiążą się zasadnicze konsekwencje procesowe polegające, przede wszystkim, na możliwości samodzielnej obrony swoich praw w toku postępowania. Co za tym idzie, również ograniczenie kręgu osób, którym art. 49§1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego przyznaje status pokrzywdzonego, niesie za sobą daleko idące konsekwencje związane z uniemożliwieniem części podmiotów - których prawa (co należy podkreślić) - zostają naruszone - skutecznej obrony swoich praw.

Na marginesie rozważań wskazuję okoliczność, iż przepis art. 49§3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego wprowadza odstępstwo od warunku bezpośredniości naruszenia dobra prawnego lub jego zagrożenia, przyznając uprawnienia pokrzywdzonego także zakładowi ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez przestępstwo lub jest zobowiązany do jej pokrycia. Cytowany przepis nie rezerwuje statusu pokrzywdzonego jedynie dla państwowych zakładów ubezpieczeń, tworząc w ten sposób krąg podmiotów uprzywilejowanych, których

sytuacja w świetle skarżonego przepisu jest korzystniejsza, niż pozostałych podmiotów.

Przepis art. 271 § 1 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny stanowi, że funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Rodzajowym przedmiotem ochrony, do którego odnosi się owe przestępstwo jest wiarygodność dokumentów. Indywidualnym przedmiotem ochrony tego przepisu jest natomiast zaufanie pokrzywdzonego oraz ogółu obywateli do prawdziwości dokumentów wystawionych przez osoby specjalnie do tego powołane oraz zaufanie mocodawców do rzetelności osób upoważnionych do wystawiania dokumentów.

Przepis powyższy nie uwzględnia, iż przestępstwo poświadczenia nieprawdy co do okoliczności mających znaczenie prawne stanowi działanie na szkodę praw osób, mających konkretny interes prawny, w tym aby określone dokumenty posiadały treść odpowiadającą faktycznemu stanowi prawnemu. Fakt ten ze względu na treść art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego w świetle postanowienia Sądu Rejonowego

w W. Wydział II Karny – Sekcja Postępowania Przygotowawczego z dnia kwietnia 2011 r., sygn. akt: uniemożliwia takim osobom dochodzenie naruszonych tym przestępstwem, choćby w sposób pośredni, swoich praw.

Z każdym dokumentem mogącym stanowić dowód czy to w postępowaniu sądowym, czy też administracyjnym, związane pozostają interesy osób które go sporządziły, lub innych na rzecz których został on sporządzony, a także podmiotów w nim wymienionych lub też osób, których dobra są jego przedmiotem. Dlatego też przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, choć traktowane w doktrynie prawa karnego, jako tzw. Przestępstwo bez ofiary, w sposób oczywisty choć pośredni prowadzi do naruszenia interesów i praw tych osób. Obecne ukształtowanie procedury karnej prowadzi do zamknięcia tym osobom sądowej drogi dochodzenia naruszonych przez przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów praw.

Zgodnie natomiast z art. 273 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) kto używa dokumentu określonego w art. 271 lub 272, podlega grzywnie, karze ograniczenia albo pozbawienia wolności do lat 2.

Przedmiot ochrony przestępstwa określonego w przywołanym przepisie jest tożsamy z przedmiotem ochrony przestępstwa określonego w art. 271 § 1, wobec czego aktualne pozostają tu uwagi poczynione podczas jego przedstawiania.

2. Uzasadnienie zarzutów niezgodności z Konstytucją:

a) Zasada prawa do sądu:

Art. 45 ust 1 Konstytucji RP formułuje zasadę prawa do sądu. W myśl tej zasady każdy ma prawo do dochodzenia swych praw przed właściwym, niezależnym, bezstronnym i niezawisłym sądem.

W zgodnej opinii doktryny zasada prawa do sądu jest podmiotowym prawem jednostki o elementarnym znaczeniu.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 08-11-2001 r., sygn. akt: P 6/2001 wskazał, że na prawo do sądu składa się w szczególności: 1) prawo dostępu do sądu, tj. prawo do uruchomienia procedury przed sądem – organem o określonej charakterystyce (niezależnym, bezstronnym i niezawisłym), 2) prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz 3) prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd.

W ocenie Skarżącego wynikające ze skarżonych przepisów nieprzysługiwanie mu statusu pokrzywdzonego w sytuacji w której faktycznie dochodzi do naruszenia, a co najmniej do zagrożenia przysługujących mu praw, narusza określoną w art. 45 zasadę prawa do sądu. Ukształtowanie procedury sądowej w obecny sposób, w praktyce oznacza niemożność uruchomienia procedury karnej przed sądem, z tego tylko względu, iż zagrożenie lub naruszenie prawa wprawdzie miało miejsce (materialnie więc Skarżący został lub potencjalnie może zostać pokrzywdzonym), jednak nie ma ono charakteru bezpośredniego.

Taki stan rzeczy nie jest zgodnym z wymogami sprawiedliwości procedury karnej. W praktyce Skarżący, ze względu na to, iż jego prawa doznały uszczerbku w sposób pośredni, pozbawiony został prawa dostępu do sądu - nie mógł bowiem skutecznie zaskarżyć, postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego z dnia czerwca 2010 roku wydanego przez Prokuraturę Rejonową W pod sygn.: Ze statusem pokrzywdzonego w postępowaniu karnym związane jest uprawnienie do

występowania w charakterze oskarżyciela oraz wnoszenia środków zaskarżenia – zgodnie z art. 306 § 1 k.p.k. w zw. z art. 299§ 1 k.p.k. na postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu śledztwa zażalenie przysługuje pokrzywdzonemu oraz prokuratorowi.

Jak więc z powyższego wynika, w wyniku niezgodnego z konstytucją ukształtowania procedury karnej podmiot, którego prawa zostały naruszone poprzez wydanie fałszywych zaświadczeń wieczystoksięgowych wpływających, na jego sytuację prawną, pozbawiony został prawa do obrony swoich praw przed sądem.

Z powyższym wiążą się również naruszenia pozostałych praw skarżącego, to jest prawa do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej oraz prawa do wyroku sądowego, postępowanie sądowe nie zostało bowiem wszczęte w wyniku uznania przez Sąd Rejonowy W , iż zażalenie na umorzenie postępowania zostało wniesione przez nieuprawniony podmiot.

b) Zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Art. 77 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, iż ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. W doktrynie i orzecznictwie zakaz zamykania drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw uważa się wręcz za element konstrukcyjny prawa do sądu. Zakaz ten jest wytyczną dla ustawodawcy, iż przeszkód tego typu nie można wprowadzać – na przyszłość. W odniesieniu do prawa obowiązującego, jeśli zawiera ono tego rodzaju przeszkodę – polegającą na zamknięciu drogi sądowej podmiotowi, którego praw zostało naruszone - winno ono zostać uchylone jako sprzeczne z Konstytucją RP. Utrzymywanie tego rodzaju zakazów nie tylko byłoby sprzeczne z art. 77, ale i z konstytucyjnym prawem obywatela do sądu.

Tymczasem w okolicznościach orzeczenia, do którego odnosi się przedmiotowa skarga, w związku z treścią zaskarżony przepisów. zamknięta pozostawała droga sądowa dla Skarżącego przez wzgląd na to, iż naruszenie jego praw nie miało cechy bezpośredniości, ustanowionej jako przesłanka przyznania statusu pokrzywdzonego.

Należy wskazać, iż z każdym dokumentem mogącym stanowić dowód czy to w postępowaniu sądowym, czy też administracyjnym, związane pozostają interesy co najmniej stron, które go sporządziły, lub osób, na rzecz których został on sporządzony, a także osób w nim wymienionych lub też osób, których dobra są jego przedmiotem. Dlatego też przestępstwo przeciwko wiarygodności

dokumentów, choć traktowane w doktrynie prawa karnego jako tzw. przestępstwo bez ofiary, w sposób oczywisty choć pośredni prowadzi do naruszenia interesów i praw tych osób. Obecne ukształtowanie procedury karnej prowadzi do zamknięcia tym osobom sądowej drogi dochodzenia naruszonych przez przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów praw.

Art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim nie przyznaje statusu pokrzywdzonego podmiotowi, którego dobro zostało naruszone w sposób pośredni przez przestępstwo, oraz art. 271§1 i 273 Kodeksu Karnego w zakresie, w jakim nie uwzględniają one, iż przestępstwo powyższe stanowią działanie na szkodę praw osób, posiadających konkretny interes prawny, w tym aby określone dokumenty posiadały treść odpowiadającą faktycznemu stanowi prawnemu są niewątpliwie sprzeczne z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Jak więc z powyższego wynika, w wyniku niezgodnego z konstytucją ukształtowania procedury karnej, podmiot, którego prawa zostały naruszone poprzez wydanie fałszywych zaświadczeń wieczystoksięgowych wpływających w sposób pośredni, lecz zarazem niewątpliwy, na jego sytuację prawną, pozbawiony został drogi sądowej dochodzenia naruszonych praw.

2) Skarżący wskazuje, że zmianie - na wskazany w nagłówku pisma - uległ adres do doręczeń Pełnomocnika Skarżącego.

zalecenia:
- 4 odpisy pisma

Andrzej Drozd
RADCA PRAWNY